

ГОЛОВНА < ПУБЛІКАЦІЇ

«ХАТУ ЗАКРИЛА, ПЕРЕХРЕСТИЛАСЬ І ПОЇХАЛА». ЯК ЗАПОРІЗЬКА ЕВАКУЄ ЛЮДЕЙ З ТЕРИТОРІЙ, ДЕ ЩОДНЯ НА НИХ ПОЛЮЮТЬ ВОРОЖІ ДРОНИ – ЦЕНТР ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

< Назор

ПУБЛІКАЦІЇ

«Хату закрила, перехрестилась і поїхала». Як Запоріжжя евакуює людей з території, де щодня на них полюють ворожі дрони – Центр журналістських розслідувань

Російські атаки на прифронтові згради Запорізької області посилюються. Люди, які роками відмовлялися залишити свої домівки, наважуються на евакуацію після прямих влучень, руйнувань або загрозби сусідів. Кожна з цих евакуацій сьогодні вже нагадує спецоперацію, бо й само територія все більше наближається до "кіл-зони". Поліцейські, військові та гуманітарні організації працюють разом, щоб вивезти людей з населених пунктів...

Російські атаки на прифронтові згради Запорізької області посилюються. Люди, які роками відмовлялися залишити свої домівки, наважуються на евакуацію після прямих влучень, руйнувань або загрозби сусідів. Кожна з цих евакуацій сьогодні вже нагадує спецоперацію, бо й само територія все більше наближається до "кіл-зони". Поліцейські, військові та гуманітарні організації працюють разом, щоб вивезти людей з населених пунктів, які щодня перебувають під ударами артилерії та FPV-дронів. Після евакуації першою точкою безпеки для людей, що втрачали все, стає Транзитний центр – місце, де можна відновити документи, отримати допомогу і знайти тимчасовий притулок.

"Не дають жити дрони. Ніби і не видно баз, але як тільки виблещ з хати – відразу влітає. То ми вже навчилися розрізняти і різні дрони, і "грози", і артилерію. І собаки дозволяють до цих звуків. І копти – як тільки чують, одразу біжать ховатися. Тому двері у будинку та сараї тримала відритими, щоб встигнути забігти у приміщення, якщо дрон атакуватиме", – розповідає 68-річна Катерина Дмитрівна Юркіна з Преображенської згради Половківського району Запоріжжя. Вона виїхала з рідного села після Великдня, коли росіяни значно послабили атаки на прифронтові території. Страхні смертності боєприпаси для місцевих стали вже звичними.

"Касетних (боєприпасів) базато, як кидати – то не кожен вибухне. На другий чи третій день, як воно вже розмакне, збиратися у відро і викидати подалі. Касетні красиво зроблені – як школярські цукерки, можна й переплутати", – майже буденно говорить жінка.

На зауваження про небезпеку таких гріб влітаються як досвідчений сопер: "Там "бусиків (елементів підвізника – авт) немає, похитілі, то воно вже й не вибухне. А а от якщо наступили на зв'язку, то можна і без голови і без ніг залишитися".

Пані Катерина мала сумний досвід потрапити під ударну хвилю від розриву херовані авіабомби, ховалася від "шахедів", з острахом відчувалась у небо у пошуках дронів. Врешті, коли бити по селу стали майже безперервно, вирішила потрапити.

"Теплоше. Вийшов – і завойси одразу, бо дрони страшно, що робили. Топши пилити – і димоси ну, як воно дрон прилетить, то саку потрусє на усє життє.То я хату закрила, перехрестилась і поїхала", – розповідає жінка.

Перше безпечне місце після залишення дому

Іноколи люди залишаються в будинках до останнього, аж поки небезпека не значить криком. Так сталося із 69-річною Любов'ю Володимирівною Присяжнюк з Новорозівки. Після прильоту ворожого боєприпасу сусідній будинок був зруйнований вщент, а в будинку пані Люби вибило всі вікна і двері. То жінці довелося телефонувати на номер гарячої лінії з евакуації, щоб приїхали та забрали їх з чоловіком.

Тепер Любов Присяжнюк, як пані Катерина та ще десятки інших людей, чий будинок і життя зруйнувала війна, перебуває у Транзитному центрі для евакуйованих осіб у Запоріжжі. Ця установа була створена у листопаді 2025 року і першою в Україні об'єднала усі послуги, що можуть бути потрібні людям, які втрачали дім – від вивчення документів до медичних послуг та тимчасового поселення. З того часу через Транзитний центр пройшли понад 9 000 людей.

"Запорізький підрід по роботі транзитного центру вже тепер є базою для побіжних установ в інших областях. Складність нашій установі у тому, що в одній локації працює мультидисциплінарна команда державних служб підсилено гуманітарними партнерами", – розповідає ЦКР Світлана Лисенко, директорка департаменту соціального захисту населення Запорізької ОДА.

Транзитний центр у Запоріжжі працює з листопада 2025 року

Тут працюють філії Пенсійного фонду, центру зайнятості, департаменту соціального захисту, представники банків, юристи, психологи та представники благодійних організацій та фондів.

"Завдяки цьому людям потрібно втрачати час і ресурси на пошуки та відвідування різних установ у місті. Зокрема, довірку внутрішню переміщені особи можна отримати безпосередньо в центрі – у день звернення або наступного дня. Людино має можливість переночувати, оформити необхідні документи та продовжити подальший маршрут. Важливим напрямом роботи є також сприяння процесу вивчення: за підтримки Центру зайнятості роботу вже знайшли понад 100 осіб", – розповідає Світлана Лисенко.

Своєю роллю у роботі центру відрозділяють гуманітарні організації. Самостійно державі складно забезпечити всі потреби людей, які були змушені залишити свої домівки через війну. Саме тому до роботи долучилися громадські організації "Просвіта", "Право на захист", "Схід SOS", "Посмішка, «АРТАК» та інші. Вони надають гуманітарну та фінансову допомогу, психологічну підтримку, юридичні консультації та супровід.

У Транзитному центрі працюють представники державних органів та неурядових організацій

Людем, які втрачали засоби зв'язку під час евакуації, у центрі надають мобільні телефони, що допомагає встановити контакт із рідними та отримувати необхідну інформацію від державних структур.

За даними департаменту соціального захисту ОДА, завдяки міжнародним партнерам евакуйовані люди отримали фінансову допомогу на загальну суму понад 90 мільйонів гривень. За словами Світлани Лисенко, така підтримка має надзвичайно велике значення як для людей, які пережили евакуацію, так і для області, адже дозволяє спрямовувати бюджетні ресурси на інші критично важливі потреби.

Ще однією унікальною особливістю центру є ведення єдиної бази евакуйованих осіб. Облік здійснює Департамент соціального захисту населення, що дозволяє вістежувати потреби людей та забезпечувати подальший супровід після виїзду з центру.

Спочатку перебування в Транзитному центрі було обмежене сім'ю днями, однак згодом цей термін збільшили до 21 дня. Таке рішення ухвалили через те, що частина людей прибуває без документів, втрачених внаслідок боєвих гріб чи під час евакуації. Відновити документи можна безпосередньо в центрі, але часто це потребує додаткового часу.

Транзитний центр розташований на базі колишнього аеріотричного відділення, яке було адаптоване для проживання маломобільних людей. Наразі тут облаштовано 100 місць для людей з обмеженою мобільністю та створено необхідні умови для їхнього комфортного і безпечного перебування.

Серед таких мешканок Центру – 75-річна Алісія Іванівна Борисенко із села Юрківка. Ще 2022 році вона втратила ногу через ворожу атаку. Як війна почалася, щось впало з даку і вірگیло ногу. Паранило і двох сусідів", – згадує жінка. Проте після лікування вона повернулася в рідний дім – не змогла кинути напризволяще рідні стіни.

Але останнім часом через постійні обстріли здоров'я жінки значно погіршилося, тож її евакуювали до Транзитного центру. Наразі вона підтримує зв'язок з людьми, що залишилися в рідному селі, де ситуація з кожним днем стає все гіршою.

"У нас там дуже зруно. Внора сказали, що побіли знову нашу вулицю, жодного будинку непошкодженого вже немає", – каже пані Алісія.

Кожна евакуація – спланована спецоперація

За даними ГУ Нацполіції в Запорізькій області, ворог суттєво посилює інтенсивність обстрілів. Якщо минулого року фіксувалося в середньому 500 – 600 ударів на роботу, то сьогодні ця цифра нерізно сягає тисячі. Тож евакуація цивільних залишається одним із пріоритетних напрямів роботи правоохоронців.

"Віб початку року з небезпечних територій вже евакуювано понад 800 людей, серед яких 202 дитини та 80 маломобільних осіб. Здебільшого допомогасмо добратися у безпечні місця маломобільними старшими людям, які до останнього не хотіли залишити свої домівки", – розповідає ЦКР Анна Ткаченко, начальниця відділу комунікації ГУНП в Запорізькій області.

За словами поліцейської, кожна евакуація сьогодні є ретельно спланованою спецоперацією. Правоохоронці працюють у тісній взаємодії з військовими, які забезпечують прикриття та використовують засоби радіоелектронної боротьби для протидії ворожим дронам. Небо над прифронтовими населеними пунктами буквално атаковане FPV-дронами, які цілеспрямовано атакують цивільний транспорт. Наслідками таких атак стають людські жертви, знищені автомобілі та зруйновані будинки.

Кожна евакуація з прифронтові території – ретельно спланована операція поліцейської та військових. Фото ГУНП у Запорізькій області

До проведення евакуаційних заходів долучаються також капелани. Вони допомагають із транспортом, зокрема броньованими автомобілями, та підтримують людей під час виїзду із зони підвищеної небезпечності. Для евакуації маломобільних громадян використовують спеціально обладнані транспортні засоби, пристосовані для перевезення лежачих хворих.

Робота поліції в прифронтові зонах не обмежується евакуацією населення. Правоохоронці забезпечують безпеку під час виконання різних критично важливих робіт комунальних служб – від встановлення онцидронних сіток до відновлення електропостачання після обстрілів.

Прцифону і самі поліцейські постійно перебувають під загрозою. За словами Анни Ткаченко, чи не щодня в окремі правоохоронці потрапляють під атаки ворожих дронів, заноючи поранення, а службовий транспорт отримує пошкодження або повністю знищується. Для прикладу згадає нещодавній випадок у Малокатеринівці.

"Хочає більше та квіттє село сьогодні майже спорожніло – там залишаються лише евакуйовані мешканці, переважно люди старшого віку, які до останнього відмовлялися від евакуації. Після чергового обстрілу у відносно безпечній локації, 6-го лютого, поліцейські вирушили до села, щоб евакуювати її мешканців до рідного будинку. Екіпаж потрапив під удар FPV-дрона, правоохоронці отримали поранення, автомобіль зазнав пошкодження", – розповідає пані Анна.

З наміром повернутися додому

У Запоріжжі єсім, хто цього потребує, пропонують розміщення у місцях тимчасового проживання. Іх у місті 54, на заході цього потребує проживати понад 4,5 тисячі людей, яким згодом пропонують виїхати у більш безпечні регіони. Проте більшість евакуйованих воліли б лишитися у Запоріжжі, аби бути якомога ближче до рідних сіл і містечок, навіть якщо між ними та домом сьогодні – тільки простріляний ворогом територія.

"Тут дуже добре. І персонал уважний, і годують смачно і лікарі оглядають, і ліки безкоштовні. Якім можна було тут залишитися, було б краще", – говорить Алісія Іванівна. Вона чекає у центрі зміни протеза то нове колісне крісло. А далі заведеться токи обрвати наступний – і жінка щиро надіється, що тимчасовий – пункт призначення.

"Можна було б тут жити, якби тут зробили пансіонат. Пропонували на захід України виїздити, тепер на Київ пропонують. Але хатина б залишилася тут", – каже Катерина Дмитрівна.

Як і базато інших мешканців прифронтових зрад, наші співрозмовниці уважно стежать за новинами та підтримують зв'язок з родичами. З наміром одного дня повернутися додому, туди, де пройшло усє їхнє життя.

ЦІКАВО

Усі >

Зеленський підтвердив ураження об'єктів окупантів по обидво боки Керченського мосту – Центр журналістських розслідувань 09:12 21.06.2026	РФ вночі запустила чотири ракети та 105 дронів, є влучання на шести локаціях – Центр журналістських розслідувань 07:59 21.06.2026	Нічна атака Сил оборони: пожежі у порту окупованої Керчі та російському порту «Кавказ» – Центр журналістських розслідувань 06:46 21.06.2026	Шестеро людей зазнали та 22 поранені на Запоріжжі та Херсонщині за добу через утвора окупантів – Центр журналістських розслідувань 05:25 21.06.2026
--	---	---	---

НОВИНИ СВІТУ

Усі >

Зеленський підтвердив ураження об'єктів окупантів по обидво боки Керченського мосту – Центр журналістських розслідувань Президент України Володимир Зеленський підтвердив ураження Силми оборони ніч на 21 червня об'єктами, об'єктив... 09:12 21.06.2026	РФ вночі запустила чотири ракети та 105 дронів, є влучання на шести локаціях – Центр журналістських розслідувань Військо РФ у ніч на 21 червня запустило по Україні дві боєві ракети та... 07:59 21.06.2026	Нічна атака Сил оборони: пожежі у порту окупованої Керчі та російському порту «Кавказ» – Центр журналістських розслідувань Сьогодні 1579-й день опору України повномасштабному вторгненню військ Росії. Військова РФ вчиняє п'ять військ... 05:06 21.06.2026	Шестеро людей зазнали та 22 поранені на Запоріжжі та Херсонщині за добу через утвора окупантів – Центр журналістських розслідувань Після масової атаки Сил оборони вночі 21 червня вугорі пожежі на нафтобазі в порту... 06:46 21.06.2026
--	--	---	--

Зеленський підтвердив ураження об'єктів окупантів по обидво боки Керченського мосту – Центр журналістських розслідувань У Запорізькій області за минулу добу, 20 червня, внаслідок обстрілів та авіаударів російських окупантів... 05:25 21.06.2026	Візна Росії проти України: хроніка 21 червня 2026 року – Центр журналістських розслідувань Сьогодні 1579-й день опору України повномасштабному вторгненню військ Росії. Військова РФ вчиняє п'ять військ... 05:06 21.06.2026	Британія розробляє незвідні ракети для України, в яких не буде американських компонентів – Bloomberg – Центр журналістських розслідувань Велика Британія розробляє незвідні ракети великої дальності, які не буде залежати від американських компонентів... 15:52 21.06.2026
--	---	---